

Ανάκαμψη για τις ελληνικές εξαγωγές επιτραπέ

* «Αγκάθι» για τους αμπελουργούς η μέση τιμή εξαγωγής * Πτωτικά κινήθηκε η περσινή παραγωγή,

του Γιάννη Τσιφόρου

Σε 273 χιλ. τόνους περιορίστηκε η παραγωγή επιτραπέζιων σταφυλιών της Ελλάδας το 2023, σημειώνοντας πτώση ως προς το προηγούμενο έτος (-5,8%), εξαιτίας των δυσμενών καιρικών συνθηκών που επικράτησαν στην καλλιέργεια, ενώ αρνητικά συντέλεσε και η αποθάρρυνση των παραγωγών από τη συγκομιδή λόγω της ανόδου του κόστους παραγωγής, ως συνέπεια της αύξησης των τιμών των εισροών (ενέργεια, λιπάσματα, φυτοφάρμακα).

Κρίσιμο επιπλέον ζήτημα για τον τομέα αποτέλεσε η συνεχής πτώση των εξαγόμενων επιτραπέζιων σταφυλιών, μια και ο μέσος όρος του όγκου εξαγωγών στο διάστημα της τριετίας 2021-2023, το συντριπτικό μέρος των οποίων αφορά σε νωπά προϊόντα (94%), παρουσίασε έντονη μείωση σε σύγκριση με την καλή επίδοση του 2020 (-28%).

Να σημειωθεί ότι η εγχώρια παραγωγή επιτραπέζιων σταφυλιών συγκεντρώνεται κυρίως στην Κορινθία (126.000 τόνοι

το 2023), στην Καβάλα (50.000 τόνοι) και στο Ηράκλειο Κρήτης (36.000 τόνοι), τρεις περιοχές που κάλυψαν το μεγαλύτερο μέρος (78%). Η συνολική αξία των εξαγόμενων επιτραπέζιων σταφυλιών της χώρας μας περιορίστηκε το 2023 σε 68,5 εκατ. ευρώ (-3%), με μικρή αύξηση της μέσης τιμής εξαγωγής (1,55 ευρώ/κιλό) σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2022 (1,45 ευρώ/κιλό).

Η Γερμανία, παρά τη μείωση του όγκου (-29%), εξακολουθεί να αποτελεί την κυριότερη χώρα προορισμού (9.190 τόνοι το 2023) και ακολουθούν η Ρουμανία, το Ην. Βασίλειο, η Ολλανδία και η Τσεχία, πέντε χώρες που κάλυψαν το μεγαλύτερο μέρος του όγκου (64%). Εντονη, εξόλλου, μείωση σημειώσε ο όγκος των εξαγωγών και προς άλλες χώρες, ιδιαίτερα προς την Ολλανδία, τη Σουηδία, τη Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, εξέλιξη που συνδέεται, μεταξύ άλλων, με τον περιορισμό της κατανάλωσης των νοικοκυριών λόγω της σημαντικής ανόδου των τιμών του προϊόντος.

Από την άλλη πλευρά, επώδυνη ήταν η άνοδος του όγκου εξαγωγών σε ορι-

Η μέση τιμή εξαγωγής περιορίστηκε στο επτάμηνο του τρέχοντος έτους σε 1,48 ευρώ/κιλό, καταγράφοντας μεγάλη μείωση (-75%) ως προς την αντίστοιχη του προηγούμενου έτους (1,60 ευρώ/κιλό), με ισχυρό αρνητικό αντίκτυπο στο εισόδημα των Ελλήνων παραγωγών.

σμένες βαλκανικές χώρες (Β. Μακεδονία, Βουλγαρία) λόγω των εξαιρετικά χαμηλών τιμών εξαγωγής, που υπολείπονται σημαντικά από τον μέσο όρο της χώρας.

Εντούτοις, οι ελληνικές εξαγωγές αυξήθηκαν σημαντικά το 2024 ως προς τον όγκο και την αξία, ωθούμενες από την ενίσχυση της ζήτησης του προϊόντος στην ευρωπαϊκή αγορά. Όπως προκύπτει από τις τελευταίες διαθέσιμες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, monthly trade, 16/9/2024), οι ελληνικές εξαγωγές επιτραπέζιων σταφυλιών στο διάστημα Ιανουαρίου-Ιουλίου 2024, σε σύγκριση με το αντίστοιχο του 2023, ανήλθαν σε 3.954 τόνους, αξίας 5,85 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας διπλασιασμό ως προς τον όγκο και την αξία.

Παρ' όλα αυτά, η μέση τιμή εξαγωγής περιορίστηκε στο επτάμηνο του τρέχοντος έτους σε 1,48 ευρώ/κιλό, καταγράφοντας μεγάλη μείωση (-75%) ως προς την αντίστοιχη του προηγούμενου έτους (1,60 ευρώ/κιλό), με ισχυρό αρνητικό αντίκτυπο στο εισόδημα των παραγωγών.

Δεν υπήρξε, άλλωστε, κάποια ουσιαστική παρέμβαση για τη στήριξη των παραγωγών του προϊόντος από την πλευρά των αρμόδιων δημόσιων φορέων, οι οποίοι εξακολουθούν να παραμένουν σε εξαιρετικά δυσμενή κατάσταση λόγω των αλληπάλληλων ακραίων φυσικών φαινομένων στη διάρκεια της τελευταίας τετραετίας.

Γενικότερα, οι ελληνικές τιμές εξαγωγής στα επιτραπέζια σταφύλια εξακολουθούν να υπολείπονται σημαντικά από τον μέσο όρο της ΕΕ, ζήτημα που αναδεικνύει την ανάγκη ενίσχυσης της εγχώριας εξαγωγικής δραστηριότητας σε όρους τυποποίησης, πιστοποίησης και βελτίωσης της ποιότητας των προϊόντων, με σκοπό την περαιτέρω διεύθυνση σε αναπτυσσόμενες και αναπτυσσόμενες αγορές.

Χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η απουσία ελληνικών προϊόντων στην αγορά της Ρωσίας, η οποία παρουσίασε, μεγάλη άνοδο εισαγωγών σε προϊόντα προερχόμενα από άλλες χώρες της ΕΕ. Αναγκαία, επίσης, θεωρείται η αναδι-

ζιων σταφυλιών το πρώτο επτάμηνο του 2024

αναμένεται συνέχιση της αρνητικής τάσης και φέτος

Περιορίστηκε στους 1,54 εκατ. τόνους η παραγωγή της ΕΕ το 2023

Η ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ επιτραπέζιων σταφυλιών στην ΕΕ αποτελεί σημαντική γεωργική δραστηριότητα, μια και η παραγωγή νωπών προϊόντων εκτιμάται την περίοδο 2023/2024 σε περίπου 1,3 εκατ. τόνους, μέγεθος που την κατατάσσει στην 7η θέση σε παγκόσμιο επίπεδο, μετά την Κίνα, την Ινδία, την Τουρκία, τη Βραζιλία, το Ουζμπεκιστάν και την Αίγυπτο (στοιχεία USDA, Ιούνιος 2024).

Σύμφωνα, ωστόσο, με νεότερες εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat 6/9/2024), η συνολική παραγωγή του προϊόντος στην ΕΕ (νωπά και άλλα προϊόντα) περιορίστηκε το 2023 σε 1,54 εκατ. τόνους, παρουσιάζοντας πτώση ως προς το προηγούμενο έτος (-8%), σε συνέχεια της αισθητής μείωσής της κατά το 2022. Η πτώση αυτή αποδίδεται κυρίως στη μείωση της παραγωγής στην Ιταλία, ως συνέπεια των δυσμενών καιρικών συνθηκών που επικράτησαν στην καλλιέργεια (έντονη βροχοπτώσεις στην περίοδο της ανθοφορίας, καύσωνες, ξηρασία).

Η παραγωγή επιτραπέζιων σταφυλιών της ΕΕ συγκεντρώνεται σε τρεις χώρες (Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα), οι οποίες εξακολουθούν να καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος (92% το 2023). Στην Ιταλία, η παραγωγή περιορίστηκε το 2023 σε 799 χιλ. τόνους, παρουσιάζοντας σημαντική μείωση σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος (-17,4%), ενώ πτώση σημειώθηκε και σε άλλες χώρες, κυρίως στη Γαλλία, τη Ρουμανία και την Ελλάδα. Αντίθετα, άνοδος σημειώθηκε στην Ισπανία και την Πορτογαλία.

Πέραν, όμως, της μείωσης της παραγωγής, η ΕΕ παραμένει, επί σειρά ετών, καθαρά ελλειμματική στο εμπόριο επιτραπέζιων σταφυλιών με τρίτες χώρες. Το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο διατηρήθηκε το 2023 σχεδόν στο ίδιο επίπεδο με το προηγούμενο έτος, μια και οι εισαγωγές, παρά τη μείωσή τους σε 588 χιλ. τόνους (-4,5%), ήταν πολύ μεγαλύτερες των εξαγωγών, που περιορίστηκαν σε 133 χιλ. τόνους (-17,6%).

Το μεγαλύτερο μέρος των εισαγόμενων προϊόντων προέρχεται, παραδοσιακά, από τη Νότια Αφρική (25% το 2023), με όγκο 149 χιλ. τόνων και μέση τιμή εισαγωγής 2 ευρώ/κιλό, και δευτερευόντως από το Περού (112 χιλ. τόνοι, ποσοστό 19%), αλλά με υψηλότερη τιμή εισαγωγής (2,28 ευρώ/κιλό). Ακολουθούν η Ινδία, η Αίγυπτος, η Χιλή, η Βραζιλία, η Ναμίμπια και άλλες χώρες, ιδιαίτερα χαμηλή, ωστόσο, ήταν η τιμή εισαγωγής από τη Μολδαβία (1 ευρώ/κιλό), ο όγκος της οποίας αυξήθηκε σημαντικά (+31%), ενώ αξιοσημείωτη ήταν η αύξηση του όγκου εισαγωγών από την Αίγυπτο (+31%), αλλά και από τη Βραζιλία (+27%).

Μικρότερη, ωστόσο, ήταν η αύξηση των εισαγωγών από την Τουρκία, παρά τη χαμηλή μέση τιμή εισαγωγής (1,36 ευρώ/κιλό). Στο σύνολό της, η αξία των εισαγόμενων επιτραπέζιων σταφυλιών στην ΕΕ ανήλθε το 2023 σε 1.177 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας άνοδο ως προς το προηγούμενο έτος (+6,7%) λόγω της αύξησης της μέσης τιμής εισαγωγής (+12%).

Από την άλλη πλευρά, η αξία των εξαγόμενων επιτραπέζιων σταφυλιών της ΕΕ περιορίστηκε το 2023 σε 323 εκατ. ευρώ (-11,7%), παρά την αύξηση της μέσης τιμής εξαγωγής (2,42 ευρώ/κιλό) σε σύγκριση με την αντίστοιχη του 2022 (2,26 ευρώ/κιλό).

Τρεις χώρες αποτέλεσαν τους κυριότερους προορισμούς, το Ηνωμένο Βασίλειο (52 χιλ.

τόνοι), η Ελβετία (26 χιλ. τόνοι) και η Νορβηγία (15 χιλ. τόνοι), που κάλυψαν αθροιστικά το 70% της συνολικής ποσότητας. Σημειώνεται, επίσης, η σημαντική μείωση του όγκου εξαγωγών προς το Ην. Βασίλειο (-38%), σε αντίθεση με την έντονη αύξησή του προς τη Λευκορωσία (2.114 τόνοι, +101%) και τη Ρωσία (10.720 τόνοι, +74%).

Παραγωγή, εμπόριο και κατανάλωση επιτραπέζιων σταφυλιών στην ΕΕ (σε 1.000 τόνους)

	2023	2022	2021	2020	2019	Μεταβολή (%)	
						2023/2022	2022/2021
Παραγωγή	1.544	1.679	1.720	1.748	1.747	-8,1	-2,4
Εισαγωγές	588	616	580	500	524	-4,5	6,2
Εξαγωγές	133	162	173	182	178	-17,6	-6,2
Κατανάλωση	1.998	2.133	2.127	2.066	2.093	-6,3	0,3

Πηγές: Eurostat, 6/9/2024 και Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 19/8/2024, HS Code: 080610)

Κυριότερες χώρες παραγωγής επιτραπέζιων σταφυλιών στην ΕΕ (2019-2023, σε 1.000 τόνους)

	2023	2022	2021	2020	2019	Μεταβολή (%)	
						2023/2022	2022/2021
Ιταλία	799	966	1.015	1.040	1.009	-17,4	-4,8
Ισπανία	348	292	308	288	314	18,9	-4,9
Ελλάδα	273	290	264	273	273	-5,8	9,6
Γαλλία	42	46	38	50	46	-8,8	20,0
Ρουμανία	40	42	52	52	56	-5,9	-18,7
Πορτογαλία	17	15	20	18	18	9,9	-21,0
Λοιπές	26	27	23	27	30	-3,7	17,4
Σύνολο	1.544	1.679	1.719	1.747	1.747	-8,0	-2,3

Πηγή: Eurostat, Production of grapes for table use, 6/9/2024

Αξία και όγκος εισαγόμενων επιτραπέζιων σταφυλιών στην ΕΕ ανά χώρα (2022-2023)

Χώρες προέλευσης	2023			2022			Μεταβολή 2023/2022	
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Ν. Αφρική	296.202	149.025	1,99	372.683	199.751	1,87	-20,5	-25,4
Περού	255.604	112.224	2,28	181.722	95.934	1,89	40,7	17,0
Ινδία	158.720	85.201	1,86	158.586	88.105	1,80	0,1	-3,3
Αίγυπτος	133.842	59.351	2,26	88.496	45.271	1,95	51,2	31,1
Χιλή	124.592	56.305	2,21	151.153	73.566	2,05	-17,6	-23,5
Βραζιλία	75.349	30.335	2,48	45.672	23.927	1,91	65,0	26,8
Ναμίμπια	45.228	25.713	1,76	41.322	25.976	1,59	9,5	-1,0
Μολδαβία	37.074	35.228	1,05	19.070	26.858	0,71	94,4	31,2
Τουρκία	33.999	25.077	1,36	25.744	23.200	1,11	32,1	8,1
Λοιπές	16.606	9.139	1,82	18.496	12.980	1,42	-10,2	-29,6
Σύνολο	1.177.215	587.599	2,00	1.102.945	615.568	1,79	6,7	-4,5

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 19/8/2024, HS Code: 080610)

Παραγωγή και κατανάλωση επιτραπέζιων σταφυλιών στην Ελλάδα (2019-2023, σε τόνους)							
	2023	2022	2021	2020	2019	Μεταβολή (%)	
						2023/2022	2022/2021
Παραγωγή	273.040	289.780	264.440	273.060	273.270	-5,8	9,6
Εισαγωγές	1.595	1.442	1.131	1.672	1.360	10,6	27,4
Εξαγωγές	44.254	48.650	54.865	68.248	63.641	-9,0	-11,3
Κατανάλωση	230.381	242.571	210.707	206.485	210.990	-5,0	15,1

Πηγές: Eurostat (6/9/2024), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 19/2/2024, HS Code: 080610)

Αξία και όγκος εξαγωγών επιτραπέζιων σταφυλιών στην Ελλάδα (2022-2023)								
Χώρες προορισμού	2023			2022			Μεταβολή 2023/2022	
	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (1.000 ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Γερμανία	16.867	9.190	1,84	19.529	12.905	1,51	-13,6	-28,8
Ρουμανία	10.173	9.183	1,11	7.206	8.098	0,89	41,2	13,4
Ην. Βασίλειο	9.775	4.470	2,19	12.495	6.597	1,89	-21,8	-32,2
Ολλανδία	6.756	3.088	2,19	10.823	5.697	1,90	-37,6	-45,8
Τσεχία	5.351	2.549	2,10	2.801	1.788	1,57	91,0	42,5
Κύπρος	3.728	1.809	2,06	2.801	1.834	1,53	33,1	-1,4
Πολωνία	3.479	2.756	1,26	2.904	2.675	1,09	19,8	3,0
Βουλγαρία	2.944	4.561	0,65	1.178	2.428	0,49	149,9	87,9
Σουηδία	2.251	931	2,42	3.641	1.628	2,24	-38,2	-42,8
Δανία	1.506	689	2,19	1.951	1.081	1,80	-22,8	-36,2
Ουγγαρία	664	440	1,51	770	586	1,31	-13,7	-24,9
Β. Μακεδονία	570	1.205	0,47	121	246	0,49	371,2	390,0
Λοιπές	4.500	3.384	1,33	4.422	3.088	1,43	1,8	9,6
Σύνολο	68.562	44.254	1,95	70.643	48.650	1,45	-2,9	-9,0

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 19/2/2024, HS Code: 080610)